

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 40.

Lýsingarprisur fyri petitreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fest
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 5. oktober 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Nú er Kriggj!

Aftur einaferð noyðast
milliónir av arbeidarum í
kriggj, tí at ein eistakur
maður, Mussolini, hevur
tikið sær alt valdið í einum
landi og vil nýta tað til
harðskap og dráp.

Mussolini, einaveldisharri í
Italiu, hevur leingi hóttað Abes-
sinu við kriggj, og miðviku-
dagin gjørdi hann hótan sína
tíð álvára og sendi hermenn við
ymsum av teim ræðuligastu
kriggsamboðum inn um landa-
mark Abessinien í tveimum
støðum.

Hosdagin stóð hin fyrsti bar-
dagin millum Italiameñ og hitt
abessiniska herliðið. Abessiniarar,
ið voru mansstærki, vóru hesa
ferð við yvirletan. Men Italiameñ
sendu flogfar inn yvir tveir små-
byir, har teir tveittu sprengiknottar
niður á veruleysar kvinnur og
born. Tvær reisar vóru teir inni
yvir hesum eina býnum, Adua —
har teir á sinni vórðu so avsmurdir
av Abessiniarunum — og tveittu
tílsamans 78 sprengiknottar niður.
Ta seinnu ferðina oyðilegdu teir
eitt „reyða kross“ sjúkrahús.

Eitt av Mussolinis máltum fyri
kríggnum er at bera kultúr til
teir „óciviliseraðu“ Abessiniarar —
Harrin hjálpi okkum fyri
kultúr.

Italia noktar at hava gjørt
álop á Adua.

Enska ministararnir hava sam-
tykt, at Ongland skal halda seg
uttanfyri, til folkasambandið í
Geneve hevur samtykt, hvat gerast
skal. Henda samtykt væntast í dag!
Egyptaland dubbar seg í skundi
til verju; og 45 ensk herskip
liggja í Alexandria havn. Tílsamans
hava Onglendirar o. u. 200 her-
skip í Meðalhavinum og Reyða
havinum.

Frá Abessiníu frættist, at hin
italiskir konsulin har er tikin
fastur.

Onglendirar halda, at Musso-
lini ikki fyri fyrst ættar at gera
álop á „nakað annað land“.

Hitler hevur sagt, at Týskland
ikkil leggur uppí kriggj, uttan
álop verður gjørt beinleiðis á tað.

Igjár frættist, at øll ensk blóð
mæla til at sýta fyri handli við
vápnunum og neyðsýnjarvorum til
Italiu. Greskir reidarar sýta fyri
at lata skip síni sigla til Italiskar
havnir.

Tað er væntandi, at Italiararnir
við øllum tí í Abessiníu standandi
herliði ein av teim fyrstu degnunum
gera eina hevnðsátöku.

„Eingin svøltar í Føroyum,“ úttalar Føroya lögting. „Kor arbeidsmanna“ til 3. viðgerð á tingi.

Við 2. og 3. viðgerð av »Kor
arbeitsmanna í Føroyum« —
Schultz grein — stóðu harðir
orðadráttir.

Vit geva ein stuttan údrátt
av tingmanna stóðu í orðadrátt-
inum við 3. viðgerð:

**A. Samuelsen, formaður sam-
bandsins:** Ikki talan um ov-
stóran »avance«. - Skipatílsýnið
sigur allan kritik vera ógrund-
aðan, so megu tingmenn gera
tað sama. - Schultz finst órætt-
visliga at keypmennum og betal-
ingini av vegarbeiðinum.

A. Samuelsen, ið ikki hevði
verið tilsteðis, tá ið Dams broyt-
ingaruppskot var til viðgerðar
fyrstu ferð, helt, at kritikkurin
móti kommununum var órættur.
Heldur ikki var tað talan um
ov stóran »avance«. Skipini
kundu ikki merkjast sum lík-
kistur fram um onnur skip. Óll
skip kundu ganga burtur og so
stalt verða líkkistur. Hann helt
seg til skipatílsýnið, ið segði, at
skipini vóru forsvart. Í hesi
sak var eingin grund til at tala
um neyðina — tað hevði tingið
talað um í øðrum máltum. Álitid
frá nevndini dámdi honum væl.
Tað kundi kanska sigast, at
meðan Schultz málaði ov svart,
málaði nevndin ov ljóst.

**Nevndarformaðurin, sambands-
maðurin O. F. Joensen:** Eingin
svøltar í Føroyum. - Vit skoyta
ikkil um arbeidsløysisstudning.
Okkara skipspreiðir eru verðsins
bestu, og skipatílsýnið ov strangt.
- Fiskimenninir vóru frtir menn.

O. F. Joensen, formaður í
nevndini, helt í eini harðari talu,
at Schultz grein var út av lagi
óletherskað, ósonn og blóðskeiv.
Hon talaði um

- 1) Noden paa Færoerne.
- 2) Købmændene har Befolkningen i Lommen.
- 3) Elendige Kulture og mange Forlis (Ligkister).

Hetta var alt lygn og blóðskeivt.
Í Føroyum svøltaði eingin. Men
hann ivaðist ikki í, at Schultz
heldur vildi svøltá enn eta ræstan
fisk, spik og grind og annan
føroyskan mat. — Føroyingar
skoyttu ikki um arbeidsløysis-
studning. Raskir menn vistu ta
socialu forðingina frá sær. Danir
kundu geva teim gomlu meir

og hjálpa »erhvervunum«. Henda
artikkel skuldi tingið vísa frá
sær. Fiskararnir vóru so sann-
liga ikki í lummanum á keyp-
monnum. Og skipini vóru
ongar líkkistur. Hann kundi
siga, at tey skip, ið fóru út, vóru
í sjódygtigum standi. Skipatílsýnið
var ivaleysa strangt. Eingi skip
í verðini høvdu so sterkar greiðir
sum tey føroysku. Talarin endaði
við at taka upp aftur, at í Fø-
royum var eingin svøltandi.

Debess, sjálfstýris vegna: »Harm-
list yvir, at „hesin tilfældig“
maðurin skemmir skipatílsýnið,
handverkarar og aðrar“, og átal-
aði hann Schultz framstilling
harðliga.

Frá sjálfstýrissíðuni harmaðist
Debess yvir, at henda sak skuldi
hefta tingið. Schultz kendi hann
ikkil. Hesin maður hevði
bestemta uppgávu, tá ið hann
fór niður. Men fyri Føroyingar
gjørði hann einki gott. Hann
bardist eftir útlendskum síði.
Tað passaði ikki her. Tað var
nógv fyri at víta sær, at hesin
tilfældigi maður skuldi kasta hella
yvir skipatílsýnið, handverkarar
og aðrar. Her varð arbeidið væl
gjørt. P. M. Dam mátti skilja,
at hann sum handverkarar mátti
harmast. Og var tað so galið,
mátti P. M. Dam standa á tí.
Tað var hansara skylda sum
Føroyingur. Sakin var alvorlig.

**Sambandsmaðurin Nolsøe bedr-
ar,** at sleipistøðirnar lata ikki
frá sær skip, uttan tey eru
sjódygtug.

Nolsøe, bedingsmeistari segði,
at hann kundi ikki góðkenna,
at skip — ið hvussu var ikki
frá hansara beding — fóru út í
ósjódygtugum standi. Hann vísti
slíkar »beskyldninger« burtur
sum ógrundadar. »Ikki eitt einasta
skip er farið úr okkara hondum,
ið ikki fult út er sjódygtugt,«
held hann.

**Amtmaðurin verjir tílsýnið.
Lovar tó undirskóking.**

Amtmaðurin helt, at so leingi
sum ikki konkret tilfelli vóru
borin fram fyri amtið um, at
skipatílsýnið ella skip vóru at
finnast at, kundi amtið einki
siga, og held hann, at skipstíls-
ýnið at doma eftir tí, sum
komið var fram fyri amtið
»i almindelighed«, ikki kundi

handle óðrvísi í hesi sak. Hann
lovaði, at um nakar kom fram til
sín við undirbygdum klægum,
vildi hann taka sær av tí.

Sambandsmaðurin Johan Poulsen
trínur niður av formans-
setinum og áttalar.

Johan Poulsen helt tað vera
óðrsvarligt, at P. M. Dam ikki
kom fram við bevisunum, sum
hann segði seg at liggja inni við.

P. M. Dam: Havi nevnt hópin
av dønum. - Eisini skip komið
frá Vágsbedingsmeistara hava
verið stórfluga brekað. - Kann
veita skriftligt prógv frá bedings-
monnum uppá, at skip eru farin
av beding uttan fullgiggjaða
umvøling. - Vil ikki sleppa
málinum, hóast tingið hevur
stappað voks í oyruni fyri neyð-
ini og vist málið frá sær.

P. M. Dam vísti tingformann-
inum til tað bræv, hann hevði
skrivað til figgjarnnevndina. Har
vóru nevnd dóm. Í Grønlandi
lá »Tjaldrið« við mælknum
borðum. Hetta skip var komið
frá Vági. Okkara skip vóru also
í tilfikum skili, at sjálvst ein óivað
samvitskufullur maður sum
Nolsøe ikki kundi vera fullvarin
og fullansin. Tað var at undrast
yvir, at ein fiskimaður, ið sat
á tingi (Sigurd Poulsen), sum
hevði fortalt, hvussu ringt han-
sara sonur hevði sagt »Tjaldrið«
at vera, sat og tagdi. —
Hví talaði ikki hesin maður?
Tað var óðrsvarligt. Men her
skuldi einki stingast undir stólin.
Tað galt mannalív — og meir
fyri okkara land. Hvorki talarin
ella Schultz høvdu funnst at
handverkarum. Teir gjørdu tað,
ið var fyrisset. Debess var ógrund-
að argaður her. Hjá teim, ið
svøltá, var arbeidshátturin felags
— tey máttu krevja hjálp.
Tað gjørdi danskir og norskir
aðrir arbeidarar úti í verðini.
Tað gjørdi føroyskir við. Debess
kundi tí heldur ikki í hesum fari
argast og briga Schultz útlendsk-
an arbeidshátt og kanska »óre-
ellars« ættanir. Sakin var alvor-
lig, tað var vissuliga vist. Debess
skuldi víta, at talarin nú, aftaná
at hava konstaterað, at Føroya
løgting hevði stappað voks í
oyruni viðvíkjandi korum ar-
beidsmanna og fiskimanna, vísti
hesa klagu frá sær sum ógrund-
aða, ja ósanna, og ikki gevast

á hondum, men fara prógv-
ini um hitt ræðuliga skil
viðari. Tað var undarligt at
hoyra O. F. Joensen, ið einaferð
hevði verið socialt innstillaður,
hevði, sum maðurin segði, sýnt
socialan gróður, siga, at eingin
Føroyingur svøltaði, skipatílsýnið
var ov strangt, einki skip í verðini
høvdu so sterkar greiðir sum
tey føroysku, Føroyingar skoyttu
ikkil um arbeidsløysisstudning
o. s. fr.

At tilfikt kundi sigast her á
tingi var ótrúligt. Sjálvandi vildu
allir arbeidarar — eisini í Dan-
mark — hava arbeidi heldur
enn beinleiðis studning. Men
mundi ikki O. F. Joensen fegin
tikið fmóti studningi til sín og
konu og børn heldur enn at
svøltá, tá ið einki arbeidi, eingin
fortjenasta var at fáa nakrastaðni?

O. F. Joensen spottaði við, at
Schultz heldur vildi svøltá enn
eta spik, tvøst og ræstan fisk.
Men O. F. Joensen skuldi víta,
at Schultz væl kundi eta bæði
ræstan fisk, spik og tvøst. Og
held talarin áfram:

Samuelsen og allir tingmenn
víta, hvussu tað er við rindingini
av veggninginum. Arbeidararnir
megu í flestu tilfelli bíða leingi,
so leingi kanska inn til tað eina-
ferð kann útlínast við skatti.
Hetta hendir ikki, tí kommun-
urnar av ringum hjartalagi ikki
vilja rinda. Tær kunna ikki. Tær
fáa ikki pengarnar. Løgtingið
leggur hond á teir fyri at fáa
sitt frá kommununum. So ringt
er. So langt niður eru vit komnir
í vesaldómum. Vit mega ikki
gloyma, at tað er henda vesaldóm,
ið Schultz vil gera mini-
sterið kunnugt við. Okkara skylda
at ásanna tað, ið rætt er. Halda
vit Schultz leggja skeiva grund
og orsök til vesaldóm — ja,
so kunnu vit rætta tað. Men at
gera sum nevndin hevur gjørt í
álitinum og næstan siga, at her
er alt gott. At Schultz er blóð-
skeivur í øllum, tað kunna vit
væl ikki forsvara.

At tað er stóran avanci, ið
fátæk fólk noyðast at rinda, kann
ein maður sum t. d. lögtings-
maður Milens vítta. Og hann
kann vist eisini greiða frá því.
Eg havi í øllum føllum hoyrt
keypmenn greiða frá, at betalings-
evni eru so ring hjá nógvum,
at tey aldri orka at betala tað
aftur, ið er givið uppá kredit.
Keypmaðurin sigur seg at vera
noyddan at seta so nógv uppá,